

GEMEENTE
VIJF
HEE
REN
LAN
DEN

RAPPORT EVALUATIE WIJKAANPAK DE HAGEN

in Vianen

Versie 10 juli 2024

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
1. Inleiding	2
2. Beschrijving van het proces	2
3. Wijkaanpak De Hagen.....	3
4. Reuring in de wijk	4
5. Monitor sociale kracht (MSK)	6
6. Belangrijkste bevindingen	7
7. Positieve ontwikkelingen	8
8. Uitdagingen en zorgen	9
9. Aanbevelingen	10
10. Conclusie.....	13
11. Andere wijken	14
Bijlagen:	15

Foto voorpagina: Muurschildering in de Prenter. De kindervijkrad maakte deze tekening. De tekening verbeeldt het thema van de kindervijkrad 2024/25 "De Hagen, Een wijk waar we lief zijn voor elkaar en iedereen zich welkom en veilig voelt."

Voorwoord

In het coalitie akkoord 2022-2026 “*Samen zijn wij Vijfheerenlanden. Betrokken en Betrouwbaar*” is de evaluatie van het wijkgericht werken in De Hagen opgenomen als 1 van de actiepunten. Op basis van de uitkomsten vindt besluitvorming plaats over voortzetten van de wijkaanpak en over eventuele uitbreiding naar andere wijken.

In 2023 -24 vond de evaluatie van wijkaanpak De Hagen plaats. Voor u ligt het resultaat. Met dank aan de gemeentelijke werkgroep bestaand uit: Dennis van Straalen, Myra van der Gronden, Karin van Londen, Alice van der Schee en Laura de Graaff die de evaluatie heeft uitgevoerd. Tussen alle werkzaamheden door hebben zij toch tijd gevonden om deze evaluatie uit te voeren.

Wij wensen u veel leesplezier,

1. Inleiding

In 2021 is gestart met wijkaanpak De Hagen met de ambitie om van De Hagen een fijne wijk om te wonen en te leven te maken. Met gezamenlijke inzet is gewerkt aan de thema's Ontmoeten, Meedoen, Opgroeien met Kansen, Aantrekkelijke wijk en Veilige wijk. Deze thema's zijn bepaald in gesprekken met inwoners en wijkprofessionals.

Na opheffing van de coronamaatregelen zijn verschillende activiteiten en projecten georganiseerd binnen deze thema's. Nu is het moment gekomen om terug te kijken en te evalueren welke ontwikkelingen onze gezamenlijke inzet in de wijk heeft teweeggebracht. Het doel van deze evaluatie is om te bepalen wat we willen voortzetten en of er aanleiding is om deze aanpak ook in andere wijken toe te passen. De centrale vraag is:

Wat is er bereikt met de wijkaanpak De Hagen, welke ontwikkelingen zijn in de wijk op gang gebracht en welke punten behoeven extra aandacht? Hoe gaan we verder met wat bereikt is en wat is daarvoor nodig? En geven de bevindingen aanleiding om de wijkaanpak voort te zetten en /of de wijkaanpak uit te breiden naar andere (vergelijkbare) wijken?

Voor deze evaluatie hebben we in het eerste kwartaal van 2024 verschillende betrokkenen gevraagd om vragen te beantwoorden vanuit hun professie, achtergrond en ervaring in de wijk. Tevens zijn de ontwikkelingen in de wijk geanalyseerd door vergelijking van de uitkomsten van de monitor Sociale Kracht (MSK) 2020 en 2022.

Deze evaluatie biedt een waardevolle gelegenheid om inzicht te krijgen in de resultaten van de gezamenlijke inspanningen en om lessen te trekken voor toekomstige initiatieven.

2. Beschrijving van het proces

Het evaluatieproces van wijkaanpak De Hagen begon met het uitzetten van evaluatievragen aan 18 verschillende betrokkenen. De gemeente stuurde de vragen naar diverse partijen, waaronder lokale belanghebbenden, gemeenteambtenaren en

maatschappelijke organisaties die bij de wijkaanpak betrokken waren. De vragen waren bedoeld om inzicht te krijgen in de effectiviteit, impact en eventuele knelpunten van de wijkaanpak.

Na het uitzetten van de evaluatievragen ontving de gemeentelijke werkgroep reacties van de betrokken partijen. Deze reacties bevatten waardevolle informatie over de ervaringen, observaties en meningen van de verschillende belanghebbenden met betrekking tot wijkaanpak De Hagen. De ontvangen informatie omvatte onder andere feedback, suggesties voor verbetering en mogelijke aanbevelingen voor de toekomst van de wijkaanpak.

De ontvangen informatie werd geanalyseerd door de gemeentelijke werkgroep om een duidelijk beeld te krijgen van de resultaten en effecten van wijkaanpak De Hagen. De werkgroep identificeerde patronen, trends en belangrijke bevindingen uit de ontvangen reacties en de cijfers uit de Monitor Sociale Kracht. Deze analyse hielp bij het begrijpen van de sterke punten van de wijkaanpak, evenals eventuele uitdagingen.

Op basis van de geanalyseerde informatie stelt de werkgroep dit rapport op waarin de bevindingen van de evaluatie zijn samengevat en geïnterpreteerd. De analyse is besproken met een aantal respondenten en met andere betrokkenen. Zij hebben op basis van de bevindingen aanbevelingen benoemd voor eventuele vervolgstappen. Dit rapport wordt gedeeld met relevante belanghebbenden, waaronder het gemeentebestuur en andere betrokken partijen.

Op basis van de evaluatieresultaten neemt het gemeentebestuur besluiten over de voortzetting, aanpassing of beëindiging van wijkaanpak De Hagen, en eventuele uitbreiding naar andere wijken.

3. Wijkaanpak De Hagen

De wijk De Hagen bestaat uit de buurten: Batenstein, Bomenbuurt, De Vijfheerenlanden, Herenbuurt en Vogelbuurt. De wijk telt zo'n 4000 inwoners, waarvan 30% jongeren (0-19 jaar), 50% volwassenen in de leeftijd van 20-64 jaar, 20% ouderen (65-84 jaar). En 5% is ouder dan 85. Het inkomensniveau is er relatief laag. De buurt Vijfheerenlanden bestaat voornamelijk uit huur in de sociale sector. In de andere buurten is de verdeling huur – koop vrijwel gelijk aan het gemiddelde voor Vijfheerenlanden. De koopwoningen in de wijk zijn relatief goedkoop. De wijk is dichtbebouwd, stenig en heeft weinig openbaar groen. Er zijn winkelveorzieningen nabij het centraal gelegen Grote Geusplein. Dit plein is stenig, gefragmenteerd ingericht en biedt geen uitnodigend verblijfsgebied. Hangjeugd en gebrek aan sociale controle maakt eerder dat het bijdraagt aan een onveiligheidsgevoel. De verbinding van het plein met de vier nabij gelegen speel, sport en recreatie grasvelden is er in aanleg wel, maar komt niet goed tot z'n recht. Voor ontmoeting, verblijf en recreatie van inwoners van de hoogbouw zonder eigen buitenruimte zou deze centrale plek beter kunnen functioneren.

Rond de jaarwisseling 2019 /2020 vonden ernstige openbare orde verstoringen plaats. Aanwijzingen voor de aanwezigheid van drugscriminaliteit in deze wijk waren er al langer en de twee basisscholen hadden last van de straatcultuur die de scholen binnenkwam.

Deze samenloop van omstandigheden was aanleiding om beschikbare informatie over de sociaal economische situatie in de wijk te analyseren en het gesprek met inwoners en wijkprofessionals aan te gaan. Met als resultaat de wijkscan. De wijkscan is met bewoners en wijkprofessionals besproken en daar kwam uit; de ambitie om van de wijk De Hagen "Een fijne wijk om te wonen" te maken. En de inspanningen te richten op 5 thema's: Ontmoeten, Meedoen, Veiligheid, Opgroeien met kansen en Aantrekkelijke wijk. In bijlage 1 staat de samenvatting van de wijkaanpak, de ambitie, doelstellingen, en inspanningen.

In 2021, nog in coronatijd is het programma van start gegaan. Allereerst met het werven en aanstellen van een opbouwwerker en een programmamanager. En vervolgens voor het eerst zichtbaar en duidelijk aanwezig met Burendag. In de wijk waren in alle buurten activiteiten georganiseerd met een centrale afsluiting op het plein bij de Prenter.

Aan de wijkaanpak werken mee: Team Sportservice, de basisscholen De Tijn Uilenspiegel en De Ark, inwoners, GGDru, het netwerk O&I, Gro-up jongerenwerk, BindkrachtVHL, Vluchtelingenwerk, kinderopvang KlimOp, bibliotheek Lek en IJssel, Lekstede Wonen, politie, Avres, provincie Utrecht en gemeente VHL.

4. Reuring in de wijk

Bij de start van de wijkaanpak zei één van de inwoners "breng meer reuring in de wijk". Met alle activiteiten die sindsdien zijn gestart, is dat zeker gebeurd.

Ontmoeting en elkaar leren kennen vond plaats tijdens de bestaande activiteiten in de Prenter; van Wereldkeuken, koffie inloop, naaiatelier en muzieklessen tot de inloop voor Syrische vrouwen en de kookgroep van Lister. Nieuwe ontmoetingsactiviteiten waren internationale vrouwendag, de rommelroute, het buurtfeest dat door de jongeren is georganiseerd, de iftar maaltijd op de OBS Tijn Uilenspiegel, de iftar bijeenkomst met de moskee, burendag en de kerstmarkt. Al deze activiteiten zijn door en met vrijwilligers georganiseerd. Opbouwwerk, jongerenwerk of welzijnswerk stimuleert de initiatieven en helpt soms mee om het te realiseren. Maar, zonder de vrijwilligers zou het niet tot stand komen. Een bijzondere vermelding verdient de buurtcamping. Deze tijdelijke camping werd in 2023 voor de eerste keer georganiseerd door St. De Hagen met hulp van de landelijke St. De Buurt. Ruim dertig inwoners van De Hagen overnachtten een lang weekend op de camping en genoten.

Om meedoen te bevorderen werken Avres en het RMT (Regionaal Mobiliteitsteam) samen met de wijkwinkel. Avres organiseerde het werkcafé in de Prenter. Medewerkers van het RMT zijn tenminste 1 keer per maand in de Prenter aanwezig, zodat de contacten met de wijkwinkel en de cliënten van de wijkwinkel heel direct zijn. Gezondheidsproblemen en gebrekkige beheersing van de Nederlandse taal kunnen ook een belemmering zijn om mee te doen. De gezondheidsadviseur van de GGDru inventariseerde de gezondheidssituatie in de wijk (in het kader van het project Gezond in de Stad). Voor de geconstateerde problematiek is het advies om meer samenhang in het bestaande aanbod te brengen en het te verstevigen. In vervolg op dit onderzoek is Team Sportservice gestart met een extra aanbod voor kinderen en volwassenen. Daarnaast wordt een wijkleefstijlnetwerk gevormd dat het aanbod in de wijk verbindt en steeds meer op de behoefte kan gaan inspelen. In de Prenter is het leefstijlnetwerk een inloop gestart en

gaat aanvullend thema bijeenkomsten gerelateerd aan gezondheid organiseren. Met de bibliotheek worden de mogelijkheden verkend om het aanbod ter bevordering van lezen en schrijven in de Prenter beschikbaar te maken.

Incidenten rond de jaarwisseling, onveiligheidsgevoelens en ondermijnende criminaliteit in de wijk waren een belangrijke aanleiding voor de wijkaanpak. Voortaan wordt de jaarwisseling integraal voorbereid. Ter voorkoming van ongeregelde heden organiseren het jongerenwerk, de opbouwwerker en team Sportservice extra activiteiten in de dagen voor oud en nieuw en op oudjaars avond. En er is extra toezicht rond de jaarwisseling. Om te voorkomen dat jongeren / kinderen zwichten voor de verleiding van "makkelijk geld verdienen" is het project Tegengaan Jonge Aanwas gestart. Met lessen "Kapot sterk" op de basisscholen maken zij jonge kinderen bewust van de verleidingen die er zijn en de keuzes die je kunt maken. N.a.v. de ervaringen in De Hagen en Vianen en de problematiek in Leerdam West zijn de project activiteiten uitgebreid naar Leerdam. Er is niet alleen op preventie ingezet. Met controles van bijvoorbeeld garage en kelderboxen laten gemeente en politie duidelijk zien dat illegale activiteiten niet getolereerd worden.

Het thema "Opgroeien met kansen", zet in op perspectief bieden en talent ontwikkeling en verbeteren van het opvoedklimaat in de wijk. Daarvoor hebben de basisscholen de methode vreedzame school gecontinueerd. In aanvulling is de methode Vreedzame wijk geïntroduceerd. Vreedzame wijk draagt enerzijds de toepassing van de methode vreedzaam uit en bevordert burgerschapsvorming door kinderen een stem in de wijk te geven. Voor het derde jaar op rij hebben er verkiezingen op de beide scholen plaatsgevonden voor de kinderrijkraad. Kinderen van de Tijn en de Ark vormen samen de kinderrijkraad en werken samen 1 thema uit.

In de laatste week van de zomervakantie wordt de Zomerweek georganiseerd. Gedurende drie dagen kunnen kinderen uit de wijk deelnemen aan muziek- sport- en creatieve activiteiten. Zo wennen ze weer aan de terugkeer naar school en leren ze andere dingen dan op school.

De naschoolse knutsel activiteit en ander activiteiten in het kader van de verrijkte schooldag, bereiken veel kinderen.

De activiteiten die bijdragen aan een schone en hele buitenruimte of aanpassing van de inrichting van de buitenruimte vallen binnen het thema Aantrekkelijke buitenruimte. De activiteiten vanuit de wijkaanpak zijn aanvullend op het werk van de teams beheer en onderhoud en realisatie openbare ruimte van de gemeente. In de Vogelenbuurt en Heerenbuurt is gestart met een grote reconstructie waarbij de riolering wordt vervangen, nieuw hemelwaterriool aangelegd en de verharding volledig wordt vervangen. Daarbij worden door inwoners gewenste aanpassingen in groen, parkeerplaatsen en dergelijke meegenomen. De plannen van de Aldi om de winkel uit te breiden vergt aanpassingen aan het Grote Geusplein. Dit was aanleiding om in z'n geheel naar de inrichting van het plein te kijken en te bezien of de inrichting kan bijdragen aan ontmoeting en sporten en bewegen kan bevorderen. Immers er is behoefte aan ontmoeting en er is sprake van gezondheidsachterstanden en bewegingsarmoede. Maar, welke inrichting bevordert ontmoeten, bewegen en sporten, waarvoor komen onze inwoners naar buiten? Dit is geïnventariseerd met ondersteuning van de provincie Utrecht, via het fieldlab Uitnodigende buitenruimte. Met als resultaat een bruikbare rapportage en een

schetsontwerp. Zwerfafval is een grote ergernis, daarom zijn er verschillende zwerfafval acties georganiseerd.

Over de activiteiten is gecommuniceerd met de wijk via flyers, netwerkcontacten en de digitale nieuwsbrief die maandelijks verschijnt. In het Actie overleg de Hagen worden de ontwikkelingen in de wijk met en door de wijkprofessionals besproken. In dit netwerk ontstaan ook de ideeën voor nieuwe initiatieven of samenwerking.

5. Monitor sociale kracht (MSK)

Om te meten of alle inzet in de wijk tot de gewenste ontwikkeling leidt is gebruik gemaakt van de Monitor Sociale Kracht. In het onderzoek Monitor Sociale Kracht worden elke twee jaar ruim 7500 inwoners uit 21 buurten/wijken, dorpen/ kernen in Vijfheerenlanden bevraagd op hun persoonlijke situatie en directe leefomgeving. In bijlage 2 is een toelichting opgenomen op de 7 kenmerken van wijken en wijkbewoners die in het onderzoek aan bod komen. Bij de start van de wijkaanpak is per thema 1 van de 7 kenmerken uit de monitor sociale kracht benoemd als indicator voor de ontwikkeling op dat thema (zie bijlage 1).

De Monitor Sociale Kracht is in 2020, (voor de start van de wijkaanpak) en in 2022 uitgevoerd. Aan de hand van de verandering in de score op de indicatoren is af te meten of de wijkaanpak (mede) een positieve of negatieve ontwikkeling in de wijk op gang heeft gebracht. De doelstelling van de wijkaanpak is dat De Hagen op alle thema's een verbetering laat zien in de score en dat de uitkomsten voor de wijk overeenkomen met het gemiddelde niveau van de gemeente Vijfheerenlanden. Voor het thema opgroeien met Kansen biedt de Monitor Sociale Kracht geen goede indicator. Ook het uitstroom niveau van leerlingen bood geen alternatief omdat beide scholen een andere toets gebruiken. Tabel 1 vergelijkt de uitkomsten van De Hagen in 2020 en 2022 met die voor de gemeente Vijfheerenlanden.

Tabel 1: De uitkomsten van De Hagen in vergelijking met de gemeente Vijfheerenlanden (voor 2020 en 2022):

	<u>2020</u>		<u>2022</u>	
	De Hagen	VHL	De Hagen	VHL
<u>Thema Meedoen</u>	7,3	7,5	7,5	7,5
<i>Doel: De score op participatie in De Hagen verbetert en komt overeen met het gemiddelde in Vijfheerenlanden</i>				
<u>Thema Betrokken en Sociaal</u>	5,6	6,0	5,7	5,7
<i>Doel: De waardering van de sociale samenhang in de wijk verbetert van 5,6 in 2020 tot het gemiddelde in Vijfheerenlanden</i>				

<u>Aantrekkelijke, schone en hele wijk</u> <i>Doel: De waardering van de inwoners voor de openbare ruimte, gemeten aan de hand van de score op "de staat van de openbare ruimte" verbetert richting het gemiddelde van Vijfheerenlanden.</i>	5,9	6,4	6,0	6,4
<u>Veiligheidsbeleving</u> <i>Doel: het veiligheidsgevoel in de wijk verbetert van 6,3 in 2020 en neemt toe tot het gemiddelde in Vijfheerenlanden</i>	6,3	7,2	6,9	7,1

Bron: Monitor Sociale Kracht 2020 en 2022

De uitkomsten van de monitor sociale kracht laten voor De Hagen tussen 2020 en 2022 een positieve ontwikkeling zien. Met name de beleving van veiligheid is sterk verbeterd.

Als politie zijn we de afgelopen jaren druk geweest met de aanpak van dealers en overlast daarvan in De Hagen. Dit heeft regelmatig successen opgeleverd waardoor die overlast afneemt. Helemaal verdwijnen zal het niet, maar door vroeg te investeren op de jeugd (met o.a. de gemeente, Halt etc.) via voorlichting op scholen maken we de kwetsbare groepen weerbaarder.

Waarbij de kanttekening is te plaatsen dat ondanks dat De Hagen op de meeste indicatoren vooruit is gegaan, de wijk nog niet voor alle indicatoren op het gemiddelde niveau van Vijfheerenlanden zit.

6. Belangrijkste bevindingen

De uitkomsten van de Monitor Sociale Kracht geven een globaal beeld van de ontwikkeling van de wijk. De antwoorden op de vragen die gesteld zijn aan onze partners en actieve inwoners in de wijk zoomen meer in op activiteiten en ontwikkelingen die zijn geïnitieerd door de wijkaanpak. Welke ontwikkeling nemen onze partners en inwoners waar? Uit de gespreksverslagen kunnen de volgende belangrijke bevindingen worden samengevat:

Toenemende samenwerking:

Er is een groeiende samenwerking en betrokkenheid van verschillende partijen bij de ontwikkelingen in De Hagen. Dit omvat zowel gemeentelijke instanties als lokale organisaties en vrijwilligers.

Diversiteit van initiatieven:

Er zijn verschillende initiatieven gelanceerd om de leefbaarheid, veiligheid en sociale cohesie in de wijk te verbeteren. Dit varieert van activiteiten voor kinderen en jongeren tot sociale evenementen voor volwassenen en interculturele bijeenkomsten.

Uitdagingen blijven bestaan:

Ondanks de positieve ontwikkelingen worden ook uitdagingen genoemd, zoals

toenemende multi-problematiek, gebrek aan concrete doelstellingen en beperkte betrokkenheid van sommige bewoners.

Noodzaak van continuïteit en verbetering:

Betrokkenen benadrukken dat het belangrijk is om de samenwerking voort te zetten en te verbeteren, en om activiteiten en initiatieven te blijven ondersteunen. Dit omvat ook het streven naar meer betrokkenheid van de bewoners en het verlagen van drempels voor participatie.

Lessen voor andere wijken:

Sommige initiatieven en benaderingen die in De Hagen worden toegepast, kunnen mogelijk worden toegepast in andere wijken, zoals het oprichten van een kindervrijheidsraad, buurtcampings en het opzetten van een centrale ontmoetingsplaats.

Over het algemeen lijkt er een positieve toon te zijn in de reacties, waarbij wordt erkend dat er vooruitgang is geboekt. De kritische respondenten tonen aan dat er nog ruimte is voor verbetering en verdere ontwikkeling.

7. Positieve ontwikkelingen

Wat is er bereikt met de wijkaanpak De Hagen en welke ontwikkelingen zijn in de wijk op gang gebracht?

Toegenomen betrokkenheid van diverse partijen in de wijk:

Verschillende mensen hebben aangegeven dat ze meer betrokkenheid ervaren van verschillende partijen in de wijk, zoals professionals, vrijwilligers en bewoners zelf.

Groeiende participatie van kinderen bij activiteiten en inspraak:

Er zijn opmerkingen gemaakt over de groeiende betrokkenheid van kinderen bij activiteiten in de wijk, zoals knutselactiviteiten. Dit laat een toegenomen participatie en inspraak van kinderen binnen de gemeenschap zien.

Opbouw van relaties tussen professionals, vrijwilligers en bewoners:

De reacties laten een positieve ontwikkeling zien in de relaties tussen verschillende groepen binnen de gemeenschap, zoals professionals, vrijwilligers en bewoners.

Wijkagent: "ik zie dat er veel contact is tussen hulpverleners en dat zij elkaar beter weten te vinden. Dit is niet altijd fysiek, maar ook per mail of telefoon. Daar zijn de bewoners uiteindelijk mee geholpen omdat ze beter begeleid worden. Er is goed contact op straat."

Geleidelijke verbetering van de samenwerking en communicatie tussen organisaties:

Mensen hebben opgemerkt dat de samenwerking en communicatie tussen organisaties in de wijk verbeterd zijn. Dit kan worden gezien als een positieve ontwikkeling die bijdraagt aan het versterken van de gemeenschap.

Concrete initiatieven zoals de Zomerweek, knutselactiviteiten, gezondheidsmarkten en buurtfeesten:

Reacties bevatten vermeldingen van concrete initiatieven die plaatsvinden in de wijk, zoals de Zomerweek, Vreedzame wijk, knutselactiviteiten, gezondheidsmarkten en buurtfeesten. Deze initiatieven tonen aan dat er actief wordt gewerkt aan het creëren van een levendige en betrokken gemeenschap.

Samengevat tonen de reacties aan dat er positieve ontwikkelingen zijn op het gebied van betrokkenheid, participatie, samenwerking en concrete initiatieven binnen de wijk.

8. Uitdagingen en zorgen

Welke punten behoeven extra aandacht?

Toenemende multiproblematiek in de wijk:

Verschillende reacties wijzen op de uitdagingen waarmee de wijk wordt geconfronteerd, zoals problemen met statushouders, verslavingen, ouderenzorg en psychische problemen. Dit blijkt uit de reacties over de complexiteit van de problematiek die wordt ervaren in de gemeenschap.

Moeite met continuïteit en effectiviteit van sommige initiatieven:

Een aantal projecten in de wijk hebben moeite om langdurig te blijven bestaan en goed te werken. Dat komt vooral doordat ze niet genoeg geld en hulp krijgen, en omdat ze niet altijd duidelijk weten wat ze precies willen bereiken.

Noodzaak voor betere communicatie en bekendheid van activiteiten en diensten:

Mensen hebben aangegeven dat er behoefte is aan verbeterde communicatie en bekendheid van activiteiten en diensten in de wijk. Het benoemen van een gebrek aan informatie over beschikbare voorzieningen en activiteiten illustreren dit.

Drempels voor participatie:

Reacties benadrukken dat er drempels zijn voor participatie, zoals kosten voor het gebruik van ruimtes en beperkte bekendheid van initiatieven. Zo ervaren mensen belemmeringen bij het deelnemen aan gemeenschapsactiviteiten.

Behoeft aan meer preventieve en laagdrempelige ondersteuning:

Verschillende opmerkingen wijzen op de behoefte aan meer preventieve en laagdrempelige ondersteuning, vooral gericht op gezinnen en kinderen. De problemen vroegtijdig aanpakken en ondersteuning bieden voordat ze escaleren.

Samengevat tonen de reacties aan dat er uitdagingen en zorgen zijn over multiproblematiek, verward gedrag, continuïteit van initiatieven, communicatie, participatie drempels en de behoefte aan preventieve ondersteuning binnen de wijk.

9. Aanbevelingen

Hoe gaan we verder met wat bereikt is en wat is daarvoor nodig? In deze paragraaf doen we verschillende aanbevelingen. Deze aanbevelingen weerspiegelen de behoeften en prioriteiten die naar voren komen uit de reacties. Deze kunnen dienen als leidraad voor verdere ontwikkeling en verbetering van de wijkaanpak in De Hagen en andere wijken.

Continuïteit van bestaande samenwerkingsverbanden:

Reacties benadrukken het belang van het voortzetten van bestaande activiteiten en samenwerkingsverbanden om positieve ontwikkelingen te handhaven en uit te bouwen.

Quote uit de reacties: "We moeten ervoor zorgen dat de succesvolle programma's en samenwerkingsverbanden worden gecontinueerd en uitgebreid om de positieve ontwikkelingen in de wijk te behouden."

Aanbeveling 1: Implementeer een langetermijnstrategie voor het behoud en de uitbreiding van succesvolle activiteiten en samenwerkingsverbanden.

1.a. Organiseer de samenwerking tussen de verschillende organisaties die in de wijk werken op bestuurlijk en management niveau. Versterk daarmee de betrokkenheid en verminder vrijblijvendheid.

1.b. Breid de samenwerking uit, betrek meer partijen in de wijk.

Quote uit de reacties: "We moeten meer samenwerkingsvormen creëren en structurele ondersteuning bieden voor sociale initiatieven, zodat organisaties effectiever kunnen samenwerken om de gemeenschap te versterken."

Aanbeveling 2: Stimuleer en faciliteer samenwerkingsverbanden tussen verschillende organisaties door middel van structurele ondersteuning en middelen.

Aanbeveling 3: Versterk de Buurtkracht, d.w.z. de kracht die inwoners en hun burensamen hebben om de wijk beter, mooier, veiliger en gezelliger te maken. Doe dat door de inzet te waarderen en maak gebruik van opbouwwerk, welzijnsorganisaties en de kindervijlkraad.

Diversiteit van initiatieven:

In de reacties wordt aangegeven dat er een grote diversiteit aan activiteiten plaatsvindt en het doel ervan niet altijd duidelijk is.

Aanbeveling 4: breng focus aan in de initiatieven / activiteiten

Aanbeveling 5: organiseer samenwerking en afstemming tussen initiatieven en draag uit dat iedereen welkom is bij de activiteiten.

Continuïteit van activiteiten en initiatieven:

In de reacties wordt aandacht gevraagd voor het continueren van succesvolle activiteiten die dankzij incidentele samenwerking en financiering mogelijk zijn gemaakt.

Aanbeveling 6: Borg de continuïteit van activiteiten. Activiteiten als burendag, zomerweek, kindervijkrad en gezondheidsmarkt zijn succesvol. Evenals het project Tegengaan Jonge Aanwas. Continueer ze door ze organisatorisch en financieel in te bedden in bestaande samenwerkingsverbanden en financieringsafspraken.

Aanbeveling 7: Ga door met de ontwikkeling van de huiskamer van de Prenter tot Buurkamer.

Meer ruimte bieden voor initiatieven van bewoners en professionals:

Verschillende reacties benadrukken het belang om bewoners en professionals meer ruimte te geven voor het ontwikkelen van nieuwe initiatieven die aansluiten bij de behoeften van de wijk.

Quote uit de reacties: "Er moet meer ruimte komen voor creatieve initiatieven van zowel bewoners als professionals, waarbij ondersteuning en middelen beschikbaar moeten zijn om deze ideeën te realiseren."

Aanbeveling 8: organiseer een structureel (wijk-) budget voor initiatieven van inwoners, scholen, professionals.

Aanbeveling 9: Zorg voor meer bekendheid van het budget inwonersinitiatieven om de ontwikkeling van nieuwe initiatieven door bewoners en professionals te ondersteunen en aan te moedigen.

Verbetering van communicatie en bekendheid van diensten en activiteiten in de wijk:

Er is behoefte aan verbeterde communicatie en bekendheid van diensten en activiteiten in de wijk om drempels voor participatie te verlagen en de toegang tot ondersteuning te verbeteren.

Quote uit de reacties: "We moeten onze communicatie verbeteren en meer inzetten op het bekendmaken van de verschillende activiteiten en diensten die beschikbaar zijn in de wijk, zodat bewoners hiervan op de hoogte zijn en er gebruik van kunnen maken."

Aanbeveling 10: Ontwikkel een gecoördineerde communicatiestrategie om informatie over diensten en activiteiten in de wijk beter te verspreiden via verschillende kanalen. De wijkambassadeurs kunnen hier een belangrijke rol in spelen.

10.a: verbeter het bereik door gebruik te maken van een tolk, tekst te vertalen, te publiceren in de krant, op een site, een activiteiten kalender te maken.

10.b: Betrek de wijkambassadeurs in de communicatiestrategie.

Behoud van een betrokken en herkenbaar aanspreekpunt voor de wijk:

Reacties suggereren dat het belangrijk is om een betrokken en herkenbaar aanspreekpunt te behouden voor de wijkbewoners, wat kan helpen bij het oplossen van problemen en het bieden van ondersteuning.

Quote uit de reacties: "We moeten ervoor zorgen dat er een betrokken en herkenbaar aanspreekpunt blijft voor de wijk, iemand die bekend is bij de bewoners en die gemakkelijk benaderbaar is voor vragen en ondersteuning."

Aanbeveling 11: Wijs een specifiek persoon of team aan als het primaire aanspreekpunt voor de wijk, dat gemakkelijk toegankelijk is voor alle bewoners en stakeholders.

Aandacht voor preventieve maatregelen en ondersteuning, met name gericht op multiproblematiek:

Reacties benadrukken de noodzaak om meer aandacht te besteden aan preventieve maatregelen en ondersteuning, vooral gericht op multiproblematiek zoals genoemd in de zorgen en uitdagingen.

Quote uit de reacties: "We moeten meer nadruk leggen op preventieve maatregelen en ondersteuning, vooral gericht op multiproblematiek zoals verslavingen en psychische problemen, om deze problemen in een vroeg stadium aan te pakken en te voorkomen dat ze verergeren."

Aanbeveling 12: Investeer in preventieve programma's en diensten die gericht zijn op het identificeren en aanpakken van multiproblematiek in een vroeg stadium.

12.a: Zorg ervoor achter de voordeur te komen d.m.v. bijvoorbeeld huisbezoeken in verschillende vormen.

12.b. Rust medewerkers toe met tips en trucks voor gesprekken met inwoners die de taal niet spreken (gebaren ondersteuning, pictogrammen etc).

12.c. Schep duidelijkheid over waar meldingen/signalen neer te leggen over mensen met verward gedrag.

Lessen voor andere wijken:

Begin met het identificeren van het probleem in de wijk. Houd daarop de focus. Zet allereerst de instrumenten in die tot onze beschikking staan (bijvoorbeeld Gezond in de Stad, educatieve programma's, taalbevordering, Jongleren in het verkeer enzovoort) en die aansluiten op de problematiek in de wijk. Organiseer samenwerking tussen de verschillende partijen die deze interventies of projecten uitvoeren. Vul hiaten aan. Daarvoor zijn de initiatieven en benaderingen waarmee in De Hagen ervaring is opgedaan zeker toepasbaar. Denk hierbij aan: Vreedzame wijk in aanvulling op Vreedzame School, de kindervijraad, een buurtcamping, het zomerprogramma, en het versterken van een centrale ontmoetingsplaats.

Concrete lessen uit De Hagen:

Les 1: Organiseer de samenwerking zodanig dat het niet vrijblijvend is.

Les 2: deel kennis

Les 3: organiseer een fysiek aanspreek of inlooppunt, bijvoorbeeld zoals de wijkwinkel, of de Open huiskamer in de Prenter

Les 4: Organiseer gezamenlijk activiteiten die voor een ieder toegankelijk zijn.

Les 5: Zorg dat je de activiteiten, extra inspanningen voor de wijk, gedurende langere tijd kunt voortzetten.

Les 6: Investeer in vertrouwen en contacten, heb geduld.

10. Conclusie

Uit het onderzoek blijkt dat er veel goeds gebeurt in de wijk, maar er zijn ook problemen die aangepakt moeten worden. Mensen doen meer mee aan activiteiten en er zijn leuke dingen georganiseerd, zoals burendag, sport activiteiten, de buurtcamping en naschoolse activiteiten. Ook werken verschillende groepen beter samen.

Maar er zijn ook zorgen. Er zijn meer problemen in de buurt, zoals met mensen die nieuw zijn in Nederland, verslavingen, ouderenzorg en geestelijke problemen. Sommige activiteiten gaan niet goed door een gebrek aan geld en afspraken. Niet iedereen weet wat er te doen is in de buurt, en soms is het lastig om mee te doen aan activiteiten.

Om de wijk beter te maken, zijn er een paar dingen die we kunnen doen. We moeten doorgaan met de dingen die al goed gaan, en mensen meer kansen geven om zelf iets te organiseren. Ook moeten we beter vertellen wat er te doen is in de buurt. Het is belangrijk dat er altijd iemand is die je kunt vragen om hulp. En we moeten meer samenwerken en ervoor zorgen dat activiteiten steun krijgen.

Door deze dingen te doen, kunnen we ervoor zorgen dat De Hagen een fijnere plek wordt voor iedereen.

11. Andere wijken

Geven de bevindingen aanleiding om de wijkaanpak voort te zetten en/of uit te breiden naar andere (vergelijkbare) wijken?

De bevindingen suggereren dat de wijkaanpak voortgezet moet worden, maar ook dat aanpassingen nodig zijn om de effectiviteit te vergroten en de uitdagingen aan te pakken die uit het onderzoek naar voren zijn gekomen.

De positieve ontwikkelingen en successen in De Hagen bieden een waardevol model dat mogelijk kan worden toegepast in andere wijken met vergelijkbare behoeften en uitdagingen.

Door voort te bouwen op de successen, het aanpakken van uitdagingen en het implementeren van aanbevelingen, kan de wijkaanpak niet alleen worden voortgezet, maar ook worden uitgebreid naar andere wijken om positieve veranderingen op gemeenschapsniveau te stimuleren.

Bijlagen:

Bijlage 1: Wijkaanpak De Hagen

Ambitie: De Hagen een fijne wijk om te wonen; een sociale actieve veilige en aantrekkelijke wijk, waar kinderen opgroeien met kansen.

Aanleiding:

1. Veiligheids incidenten in de wijk.
2. Concentratie van sociaal economische problemen.
3. MFA de Prenter vervult niet de beoogde wijkfunctie.

Uit gesprekken en statistieken blijkt:

1. Inwoners voelen zich minder veilig, aangifte bereidheid is laag
2. Inwoners ervaren meer eenzaamheid, betrokkenheid bij elkaar betreft vooral de eigen groep
3. De maatschappelijke participatie in de wijk De Hagen is laag
4. Kinderen groeien op met minder kansen
5. Leefbaarheid: voorzieningen nabij, netjes gerenoveerd
6. Vraag inwoners en aanbod zorg en ondersteuning bereiken elkaar niet goed

RODE DRAAD: Herstel van vertrouwen” en “vergroten betrokkenheid”

Strategie realisatie: Beschikbare instrumenten, middelen op deze wijk inzetten, samenwerken.

DE INSPANNINGEN

Wijkagent zichtbaar en aanspreekbaar aanwezig in de wijk / Persoonsgerichte Aanpak voor overlastveroorzakers / Voorkomen jonge aanwas / jongeren inzetten bij initiatieven / Gezamenlijke voorbereiding jaarwisseling/ Waar nodig aanpassingen doen in de openbare ruimte / bevorderen signaleren en melden ondermijnend gedrag

Uitbreiden aanbod activiteiten met voor iedereen toegankelijke activiteiten op het gebied van bewegen en ontmoeten / bijeenkomsten en activiteiten rondom gezondheid en welzijn/ Samenwerking basisscholen Tijn Uilenspiegel en De Ark samen op onderwijs en opvoeding / zij stellen de scholen open voor activiteiten /Versterken centrale ontmoetingsplek van de Prenter in de wijk / Intensiveren contact met bewoners met een migratie achtergrond en met de moskee vereniging/ initiatief buurtcamping

Gezond in de Stad / De Gezonde School / Inzet Gezonde Leefstijl interventie / Sport en beweeg activiteiten / Taalcafé naar De Hagen / Activeren inwoners die al langer afhankelijk zijn van de bijstand naar vrijwilligerswerk of werk / pilot om een aantal gezinnen van statushouders beter te laten integreren in de wijk / Communicatie over het activiteitenaanbod en de vraag naar vrijwilligers.

Methode Vreedzame wijk / Vreedzame school/ Opstapje ter bevordering Vroegschoolse Educatie / Voorleesexpress, en De Verteltas/ huiswerk ondersteuning (initiatief Tijn Uilenspiegel)/ typecursus (initiatief Tijn Uilenspiegel) / intakegesprekken met nieuwe ouders / huisbezoeken in groep 1 / ouder kind gesprekken / Parro app / School maatschappelijke werk in de school / Kansrijke start / Knutselen als pedagogische activiteit /koffieochtenden voor ouders / Maatschappelijke stages / Project Maatschappelijke Diensttijd / Zomerprogramma

Wijkschouw / Zwerf vuil acties / In gesprek over de inrichting van speelplaatsen en openbaar groen/ Sporttoestel in plaats van JOP / Kansen rond schoolplein de Prenter / Kansen bij rioleringswerken / bij alle onderhoudsplannen in de openbare ruimte in gesprek met de bewoners om de buitenruimte aantrekkelijker te maken.

STRATEGISCHE DOELEN

A. Veilige wijk:

Inwoners, politie, hulpverleners en gemeente werken samen aan een veilige wijk, het voorkomen van criminaliteit en het verminderen van overlast.

B. Betrokken en sociaal

Inwoners leren elkaar en de organisaties die in de wijk werken beter kennen, de wederzijdse en onderlinge betrokkenheid neemt toe.

C. Meedoen

Belemmeringen, zoals niet goed kunnen lezen of schrijven, een lichamelijke beperking, gezondheidsproblemen, of geldgebrek staan meedoen niet in de weg.

D. Kansrijk opgroeien:

De kinderen in De Hagen krijgen alle kansen om veilig op te groeien en sterk te staan in de wijk door het opvoed klimaat in de wijk te versterken.

E. Aantrekkelijke, schone en hele wijk:

De Hagen biedt een aantrekkelijk leefomgeving en beweegruimte voor jong en oud.

OPERATIONELE DOELEN

A. Veilige Wijk

Het veiligheidsgevoel in de wijk verbetert van 6,3 in 2020 en neemt toe tot het gemiddelde in Vijfheerenlanden (7,2 in 2020, Monitor Sociale Kracht).

B. Betrokken en sociaal

Eind 2022 is er een ruim aanbod aan ontmoetingsactiviteiten in de wijk. Inwoners zijn nauw betrokken bij ontwikkeling en uitvoering van de activiteiten. De Prenter vervult een centrale rol.

De waardering van de sociale samenhang in de wijk verbetert van 5,6 in 2020 tot het gemiddelde in Vijfheerenlanden (6,0 in 2020, Monitor Sociale Kracht)

C. Meedoen

Meer inwoners zijn aan het werk, doen vrijwilligerswerk, volgen een opleiding, zijn actief in de wijk en nemen deel aan activiteiten. De score op participatie in De Hagen verbetert en komt overeen met de gemiddeldewaarde in Vijfheerenlanden (in 2020 scoorde De Hagen 7,3 en Vijfheerenlanden 7,7, Monitor Sociale Kracht). Het gezondheids- en welzijnsgevoel neemt toe.

D. Kansrijk opgroeien

Het uitstroomniveau van leerlingen van de 2 basisscholen groeit richting het landelijk gemiddelde.

E. Aantrekkelijke, schone en hele wijk

De inwoners van De Hagen zijn positiever over de openbare ruimte in hun wijk. De waardering van de inwoners voor de openbare ruimte, gemeten aan de hand van de score op "de staat van de openbare ruimte" in de Monitor sociale Kracht verbetert richting het gemiddelde van Vijfheerenlanden. In 2020 scoorde De Hagen het laagst met 5,9. Het gemiddelde voor Vijfheerenlanden was 6,4 in 2020.

Bijlage 2: Toelichting op de 7 kenmerken uit de Monitor Sociale Kracht

Vier persoonlijke kenmerken:

Zelfredzaamheid

Is het vermogen van mensen om zichzelf te redden in geval van (voortdurende) veranderingen en gevolgen van een (chronische) ziekte, beperking of tegenslag, op alle levensterreinen. Zelfredzaamheid valt uiteen in het zich kunnen redden in het dagelijks leven (bijv. bij algemene dagelijkse levensverrichtingen zoals aankleden, opvoeding, bewegen en sociale contacten), het zelforganiserend vermogen (zelf hulp inschakelen, zelfregie) en de weerbaarheid (aanpassingsvermogen en veerkracht).

Participatie

Heeft betrekking op de mate waarin iemand deelneemt aan de samenleving en aan het maatschappelijk leven. In kaart wordt gebracht hoe het sociale leven er uit ziet en wat de maatschappelijke betrokkenheid en inzet is van inwoners. Bij participatie gaat het om wel of geen werk, re-integratie en opleiding, doen van mantelzorg of vrijwilligerswerk en de betrokkenheid bij het verenigingsleven en deelname aan activiteiten.

Mate van eenzaamheid

Wordt bepaald door een aantal uitspraken over het gevoel van eenzaamheid en het hebben van een al dan niet beperkt sociaal netwerk.

Financiële zelfredzaamheid

Zegt iets over de financiële draagkracht en –last van mensen. Dit is een belangrijke indicator voor de mogelijkheden of capaciteiten van een individu of van buurtbewoners tezamen. Aspecten van sociaal economische status zijn inkomen, opleidingsniveau en type woning, maar uiteindelijk wordt dit bepaald door de vraag of men wel of niet kan rondkomen van het huishoudinkomen.

Drie Buurt (kern/wijk) gerichte indicatoren:

Sociale samenhang in de buurt

Gaat over de samenhang of cohesie in de buurt en de bereidheid om zich in te zetten voor de buurt. Sociale samenhang in de buurt is van belang voor het aanpakken en tegengaan van buurtverval. Het vormt een aanknopingspunt voor de ontwikkeling van buurten. Bij sociale samenhang in de buurt kan een onderscheid worden gemaakt in sociale cohesie en informele sociale controle, ofwel de bereidheid tot ingrijpen en de feitelijke inzet voor de buurt.

Leefbaarheidsbeleving

Heeft betrekking op de kwaliteit van het leven in de buurt. Het gaat vooral om de leef- en woonomgeving van mensen, inclusief de voorzieningen in de buurt. Aspecten van leefbaarheid zijn: de aanwezigheid van voorzieningen, het onderhoud (en verloedering) van de openbare ruimte en de beleving van de woonomgeving.

Veiligheidsbeleving

Is ook een indicator die iets zegt over de kwaliteit van buurten. In relatie tot sociale kracht gaat het hierbij vooral om de beleving van veiligheid. De score voor de

veiligheidsbeleving wordt bepaald door de veiligheidsbeleving en de mate waarin sociale overlast wordt ervaren.

De resultaten voor De Hagen op de 7 kenmerken:

Zelfredzaamheid

De totaal score van zelfredzaamheid is voor Vijfheerenlanden iets gedaald (8,2 naar 8,0) en voor de Hagen hetzelfde gebleven (8,0).

De subonderdelen zelfzorg en zelforganisatie zijn zowel bij Vijfheerenlanden als de Hagen redelijk stabiel. Met name het onderdeel weerbaarheid is bij de Hagen meer gedaald (7,7 naar 7,4) dan bij Vijfheerenlanden (7,9 naar 7,8).

Participatie

De totaal score van participatie is voor Vijfheerenlanden gelijk gebleven (7,5) en voor de Hagen gestegen naar Vijfheerenlanden niveau (van 7,3 naar 7,5).

De percentages verlenen van mantelzorg aan familie, vrienden of buurtgenoten zijn in de Hagen (23-23-18%) lager en niet gestegen in vergelijking met Vijfheerenlanden breed (44-28-20%).

Het percentage overbelaste mantelzorgers is in de Hagen (12 naar 8%) meer gedaald dan in Vijfheerenlanden (4 naar 2%), maar nog altijd hoger. De percentages hulp aan burens en aandacht voor zorgwekkende situatie van burens zijn Vijfheerenlanden breed gedaald naar rond de 50%. In de Hagen zijn beiden stabiel rond de 60%. De Hagen heeft op beide onderdelen wel een inhaalslag gemaakt naar Vijfheerenlanden -niveau. Het percentage dat vrijwilligerswerk wil gaan doen (35%) of al doet (45%) ligt in Vijfheerenlanden en de Hagen redelijk gelijk. Het percentage in de Hagen is naar het Vijfheerenlanden gemiddelde toegegroeid.

Mate van eenzaamheid

De totaal score van mate van eenzaamheid is voor Vijfheerenlanden gelijk gebleven (8,1) en voor de Hagen gestegen van 7,6 naar 7,8. Hoe hoger het cijfer, hoe minder ervaren eenzaamheid.

Financiële zelfredzaamheid

De totaal score van financiële zelfredzaamheid is voor Vijfheerenlanden meer gedaald dan voor de Hagen. Respectievelijk van 7,7 naar 7,2 en van 7,2 naar 7,1.

Het percentage respondenten met een hoge opleiding is in de Hagen nu op Vijfheerenlanden niveau (rond de 43%) en daarmee fors gestegen (was 22%)

Het percentage koophuizen blijft in de Hagen lager dan Vijfheerenlanden gemiddeld (60 tegenover ruim 70%). Het percentage moeilijk kunnen rondkomen is zowel bij Vijfheerenlanden gemiddeld (van 4 naar 5%) als de Hagen (van 4 naar 6%) gestegen.

Sociale samenhang in de buurt

De totaal score van sociale samenhang is Vijfheerenlanden breed iets gedaald ((6,0 naar 5,7) en in de Hagen iets gestegen (5,6 naar 5,7).

Met name op buurttoezicht scoort de Hagen beter (van 5,6 naar 6,1) dan Vijfheerenlanden breed (6,2 naar 6,1). Op eigen toezicht zijn de scores (rond de 6,0) niet veranderd. Op feitelijke inzet scoort de Hagen iets lager (van 4,5 naar 4,4) en

Vijfheerenlanden gemiddeld fors lager (5,1 naar 4,7). De Hagen scoort op alle onderdelen lager qua inzet: op leefbaarheid, onderhoud buurt, organiseren van sociale activiteiten en buurtpreventie.

Leefbaarheidsbeleving

De totaal score van leefbaarheid blijft stabiel in de Hagen en Vijfheerenlanden -breed (6,8). Voor de openbare ruimte geldt dat de Hagen iets lager blijft scoren dan Vijfheerenlanden breed (6,0 tegen 6,4). Qua voorzieningen blijft de Hagen beter scoren dan Vijfheerenlanden breed: 7,6 tegen 7,1 al zijn beiden ietsje gedaald.

Voor het onderdeel woonklimaat zijn de scores nu ongeveer gelijk, zo'n 6,8. De Hagen is verbeterd - was 6,3 - en Vijfheerenlanden breed is wat gedaald - was 7,0.

Veiligheidsbeleving

De totaal score van veiligheid is voor Vijfheerenlanden gedaald van 7,2 naar 7,1 en in de Hagen fors gestegen, van 6,3 naar 6,9. Ook het rapportcijfer is voor de Hagen fors verbeterd namelijk van 6,3 naar 7,1. Voor Vijfheerenlanden breed bleef dat cijfer een 7,2. Op alle subonderdelen laat de Hagen een forse verbetering zien: ervaren overlast buurtbewoners (van 18 naar 7%), ervaren overlast jongeren (van 24 naar 17%), ervaren crimineel gedrag jongeren (van 27 naar 16%) en het veilig voelen in de buurt (van 66 naar 80%).

Sociale kracht:

De scores van deze zeven kenmerken bepalen samen de Sociale Kracht van een buurt/wijk, dorp/ kern. Het onderzoeksbureau heeft die berekening uitgevoerd. In de Hagen is de Sociale Kracht gestegen van 7,0 naar 7,1. En de Sociale Kracht Vijfheerenlanden breed is gedaald van 7,4 naar 7,3. De Hagen sluit daarmee beter aan bij het Vijfheerenlanden gemiddelde. vrijwilligers.